

dette Bølgfolk er blevet løstet fra den Dyfattelse, det tidligere havde. Det er en ganske mærkværdig Modsigelse, og det ærede Medlem burde erindre, at man kan ikke have en Gud, som man foragter og banker, saaledes som visse Negerfolk gjøre ved deres Fetischer, uden at der kommer noget Kommiss ved det! Jeg forstaar imidlertid, at det ærede Medlem erkjender, at Høire har havt Ret deri, — ja, det ærede Medlem har jo selv havt den Anstuelse tidligere; det ligger jo ogsaa i hans Ord: at han selv har været naiv tidligere. — at altsaa Høire har havt Ret i, at vilde man bevare i hvert Fald Kontinuiteten og den historiske Udvikling her i Landet og en stor Del af, hvad Folk opfatter som Ret og Uret, gif det ikke an at lægge Magten i de Hænder, som han (Holstein-Bedreborg) nu selv betragter som faa slette, som de efter hans Betragtning maa være. Det kan ikke nytte at lade, som om der skulde være en bestemt Del af Nationen, der var Høire; og en anden afsluttet Del Venstrefolk, og som om alle Høirefolk ere nogle daarlige Folk, der Intet due til, men at Venstrefolkene ere gode, og at blot de havde faaet Magten i deres Haand, vilde Alt være gaaet godt. Det ærede Medlem maa her se Folket under Set. Hvad Høire har paastaet, er, at det er nødvendigt for en gavnlig politisk Udvikling, at bevare en virkelig Myndighed hos den Del af de forfatningsmæssige Faktorer, som netop ikke hører til Folkets brede Lag, og det glæder mig, at det ærede Medlem nu har bekræftet det gennem sine Ord. Det ærede Medlem synes derved at vende noget tilbage til sit første politiske Standpunkt. Man kommer jo bestandig tilbage til sin første Kjærlighed, og det skulde glæde mig, om det ærede Medlem virkelig vilde komme tilbage til en Hævdelse af de Samfundsspiller, som vi have faaet sat ind i Grundloven, og som Høire blot har søgt at værne; det er ikke Høires Skyld, hvis de har faaet mere Magt, end Grundloven har tiltaent dem. Men det ærede Medlem vil maasse sige: Ja, naar vi ikke kunne tale os til Rette, hvad skulle vi saa fortsætte saadanne Diskussioner for? Jeg vil sige det ærede Medlem, at jeg virkelig har havt et lille Formaal med mine Udtalelser. Jeg veed meget vel, at de ikke nytte Noget, men jeg tror, dog, at det er rigtigt, at man udtaler sig, og jeg har et virkelig praktisk Formaal, for saa vidt som jeg har et Ønske, et meget bestemt Ønske, som jeg ønsker at udtale. Jeg har villet hævde, at vi maa bort fra den politiske Illusion om den klare Grundlov og det bedragne Folk; thi, den have vi nu levet

paa i mange Tider. Vi have ingen klar Grundlov og have aldrig havt den. Før vi komme fra det, faae vi ingen frugtbar Forhandling, og derfor have vi heller ikke noget bedraget Folk i den Forstand. Jeg vil dernæst have gjort det klart, at det kun er Handlinger, der kan bringe os videre. Det er klart for mig, at hvis man vil blive ved at grave Fortiden op, komme vi ingen Begne. Naar det ærede Medlem vil være realistisk, maa han søge at slaa en Streg over Fortiden, søge at bygge paa de givne Forhold, som de nu virkelig ere, hvis han vil komme til nye og bedre Tilstande, og kun paa det Vilkaar kan der naturligvis komme det Samarbejde mellem Høire og Venstre, som det ærede Medlem dog synes til en vis Grad at ønske. Hvis jeg for mit personlige Bedkommende ønskede en Reaktion henimod Tiden før 1848, vilde jeg paa ingen Maade tale saaledes, som jeg har gjort. Jeg tror nemlig ikke paa Muligheden af, at selv den stærkeste Kongemagt vilde kunne bære Tidens Opgaver, at selv den stærkeste Koncentration af Magten vil forslaa ligeoverfor Tidens Opgaver, men, hvad jeg søger mig overbevist om, er, at naar vi ikke skulle fortsætte de ulykkelige Stridigheder her i Landet, maa der findes en modus vivendi mellem de forskellige Faktorer, og den kan naturligvis kun findes, naar man vil komme bort fra sine Illusioner, aflægge sin Naivitet og søge virkelig at slaa en Streg over det, som ikke længer kan gjøres om. Resultatet bliver ellers Goldhed. Vi fik Goldhed den Gang, det ærede Medlem var med til at drive Storpolitik paa en anden Maade, og Resultatet af Goldheden var de provisoriske Tilstande. Tror han virkelig, at Resultatet af den Goldhed, som vi søres ind i ved at vedblive at holde paa de gamle Stridsprogsmaal, ikke vil ende paa en lignende Maade? For mig staa det fuldstændig utvivlsomt, at fortsættes den Gjærning, faae vi yderligere Skridt i den Retning, som det ærede Medlem vil bort fra. Det ærede Medlem har nok sagt og Andre ogsaa, at naar Rasen var tom, saa vilde det herskende Parti — eller hvad man skal kalde det — komme i Forlegenhed og være nødt til at give efter. Det ærede Medlem tror da vel ikke, at den Slags Incidentspunkter kunne være afgjørende. Nei, kunne de politiske Tilstande, vi her leve under, i Virkeligheden blive indførte her, uden at Rogen er i Stand til at faae dem forandrede, saa maa der være dybere Grunde, og det ærede Medlem kan være overbevist om, at en Smule Raskemangel ikke vil forhindre disse dybere liggende Grunde fra at gjøre sig gjældende.